

Regneregler

Wednesday, November 12, 2014 12:08 PM

Regneregler

Hvis $a \equiv b \pmod{n}$ og $c \equiv d \pmod{n}$, så gjelder

$$1) \quad a+c \equiv b+d \pmod{n}$$

$$2) \quad a \cdot c \equiv b \cdot d \pmod{n}$$

Eksempel: $27 \equiv 3 \pmod{12}$, $19 \equiv 7 \pmod{12}$

teoremet sier at da er $27+19 \equiv 7+3 \pmod{12}$

dvs at $46 \equiv 10 \pmod{12}$

Hvorfor stemmer dette?

$$27 = 3 + 2 \cdot 12$$

$$19 = 7 + 12$$

$$27+19 = 3 + 2 \cdot 12 + 7 + 12$$

$$= 3+7 + 3 \cdot 12$$

$$\equiv 3+7 \pmod{12}$$

generelt tilfelle for punkt 2)

La $a \equiv b \pmod{n}$, $c \equiv d \pmod{n}$

dvs at $a = b + k \cdot n$, $c = d + m \cdot n$ der k, m er heltall

$$a \cdot c = (b+k \cdot n)(d+m \cdot n)$$

$$= b \cdot d + b \cdot m \cdot n + k \cdot n \cdot d + k \cdot n \cdot m \cdot n$$

$$= b \cdot d + (b \cdot m + k \cdot d + k \cdot n \cdot m) \cdot n$$

$$\equiv b \cdot d \pmod{n}$$

Oppg. 46

Wednesday, November 12, 2014 1:23 PM

Finn minste positive x slik at

$$a) 16 + 23 \equiv x \pmod{7}$$

$$16 \equiv 2 \pmod{7}$$

$$23 \equiv 2 \pmod{7}$$

$$16 + 23 \equiv 2 + 2 \pmod{7} \\ = 4$$

Hvorfor kan vi ikke velge mindre positiv x enn 4?

Siden $0 \leq 4 < 7$ så er

4 resten når vi deler

$16 + 23$ på 7, altså

$$16 + 23 = 4 + 5 \cdot 7.$$

Det finnes kun ett heltall r i $[0, 7)$ slik at $16 + 23$ er på formen

$$16 + 23 = r + q \cdot 7$$

der q er et heltall

$$c) 410 + 408 \equiv x \pmod{401}$$

$$410 \equiv 9 \pmod{401}$$

$$408 \equiv 7 \pmod{401}$$

$$410 + 408 \equiv 9 + 7 \pmod{401} \\ = \underline{\underline{16}}$$

$$d) 16 \cdot 23 \equiv x \pmod{7}$$

$$16 \equiv 2 \pmod{7}$$

$$23 \equiv 2 \pmod{7}$$

$$16 \cdot 23 \equiv 2 \cdot 2 \pmod{7}$$

$$x = \underline{\underline{4}}$$

$$e) 71 \cdot 23 \equiv x \pmod{5}$$

$$71 \equiv 1 \pmod{5}$$

$$23 \equiv 3 \pmod{5}$$

$$71 \cdot 23 \equiv 1 \cdot 3 \pmod{5}$$

$$x = \underline{\underline{3}}$$

Oppg. 47-50

Wednesday, November 12, 2014 2:06 PM

47) Hva blir resten når $794 \cdot 31$ deles på 9?

$$\begin{aligned} 794 &= 720 + 72 + 2 \\ &= 9 \cdot 80 + 9 \cdot 8 + 2 \\ &\equiv 2 \pmod{9} \end{aligned}$$

$$\underline{\underline{r=8}}$$

$$\begin{aligned} 31 &= 3 \cdot 9 + 4 \\ &\equiv 4 \pmod{9} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 794 \cdot 31 &\equiv 2 \cdot 4 \pmod{9} \\ &= 8 \end{aligned}$$

48) Hva blir resten når $713589 \cdot 301647$ deles på 5?

$$a \equiv 4 \pmod{5}$$

$$b \equiv 2 \pmod{5}$$

$$a \cdot b \equiv 4 \cdot 2 \pmod{5}$$

$$\equiv 3 \pmod{5}$$

$$\underline{\underline{r=3}}$$

Lemma 13 og 14

- et helt tall a er et partall
hvis og bare hvis $a \equiv 0 \pmod{2}$
- et heltall a er et oddetall
hvis og bare hvis $a \equiv 1 \pmod{2}$

49) Vis at summen av to oddetall er et partall
La a, b være oddetall, dvs $a \equiv b \equiv 1 \pmod{2}$

$$a+b \equiv 1+1 \equiv 0 \pmod{2}$$

dermed er $a+b$ et partall

50) Vis at summen av tre oddetall er et oddetall

La a, b, c være oddetall, dvs $a \equiv b \equiv c \equiv 1 \pmod{2}$

$$\text{vet at } (a+b) \equiv 0$$

$$\begin{aligned} a+b+c &= (a+b)+c \\ &\equiv 0+1 \pmod{2} \\ &= 1 \end{aligned}$$

dermed er $a+b+c$ et oddetall

Hvis $a_i \equiv b_i \pmod{m}$ for $i=1, \dots, n$

$$1) a_1 + a_2 + \dots + a_n \equiv b_1 + b_2 + \dots + b_n \pmod{m}$$

$$2) a_1 \cdot a_2 \cdot \dots \cdot a_n \equiv b_1 \cdot b_2 \cdot \dots \cdot b_n \pmod{m}$$

Oppg. 51

Wednesday, November 12, 2014 6:01 PM

Teorem 17
Anta at $a \equiv b \pmod{n}$, og at k er et naturlig tall
Da er $a^k \equiv b^k \pmod{n}$

Finn den minste positive x slik at

a) $12^3 \equiv x \pmod{55}$

$$12^2 = 144 \equiv 34 \pmod{55}$$

fordi $144 = 110 + 34$

$$12^2 = 12^2 \cdot 12 \equiv 34 \cdot 12 \pmod{55}$$

$$= 408 \equiv 23 \pmod{55}$$

$$408 = 7 \cdot 55 + 23$$

$$12^3 \equiv 23 \pmod{55}$$

b) $23^{27} \equiv x \pmod{55}$

$$23^{27} = 23^{3 \cdot 3 \cdot 3} = ((23^3)^3)^3$$

• ser først på 23^3

$$23^2 = 529 \equiv 34 \pmod{55}$$

$$529 = 9 \cdot 55 + 34$$

$$23^3 = 23^2 \cdot 23 \equiv 34 \cdot 23 \pmod{55}$$

$$= 782 \equiv 12 \pmod{55}$$

$$782 = 12 + 14 \cdot 55$$

$$23^3 \equiv 12 \pmod{55}$$

$$\begin{aligned} (23^3)^3 &\equiv 12^3 \pmod{55} \\ &\equiv 23 \pmod{55} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ((23^3)^3)^3 &\equiv 23^3 \pmod{55} \\ \equiv 23 &\pmod{55} \end{aligned}$$

$$\text{da } 23^{27} \equiv 12 \pmod{55}$$

c) $12^{81} \equiv x \pmod{55}$

$$\begin{aligned} 12^{81} &= 12^{3 \cdot 27} = (12^3)^{27} \equiv 23^{27} \pmod{55} \\ &\equiv 12 \pmod{55} \end{aligned}$$

Oppg. 53

Wednesday, November 12, 2014 6:36 PM

Hva er det siste sifferet i disse tallene

a) 6^{52}

Vi vil finne resten når vi deler 6^{52} på 10, eller det minste heltallet x slik at

$$6^{52} \equiv x \pmod{10}$$

$$6^2 = 36 \equiv 6 \pmod{10}$$

$$6^4 = (6^2)^2 \equiv 6^2 \equiv 6 \pmod{10}$$

$$6^8 = (6^4)^2 \equiv 6^2 \equiv 6 \pmod{10}$$

$$6^{16} \dots \equiv 6 \pmod{10}$$

$$6^{32} \dots \equiv 6 \pmod{10}$$

$$6^{52} = 6^{32+16+4} = 6^{32} \cdot 6^{16} \cdot 6^4 \equiv (6 \cdot 6) \cdot 6 \equiv 6 \cdot 6 \equiv \underline{\underline{6}} \pmod{10}$$

e) $2^{61} \cdot 3^{62}$

$$a = 2^{61} \cdot 3^{62} = 2^{52} \cdot 3^{52} \cdot 2^9 \cdot 3^{10} = 6^{52} \cdot 2^9 \cdot 3^{10}$$

• ser på 2^9

$$2^2 = 4 \equiv 4 \pmod{10}$$

$$2^4 = (2^2)^2 \equiv 4^2 \pmod{10}$$

$$\equiv 6 \pmod{10}$$

$$2^8 = (2^4)^2 \equiv 6^2 \equiv 6 \pmod{10}$$

$$2^9 = 2^8 \cdot 2 \equiv 6 \cdot 2 \equiv \underline{\underline{2}} \pmod{10}$$

• $3^3 = 27 \equiv 7 \pmod{10}$

$$3^6 = (3^3)^2 \equiv 7^2 \equiv 9 \pmod{10}$$

$$3^9 = 3^6 \cdot 3^3 \equiv 9 \cdot 7 \equiv 3 \pmod{10}$$

$$3^{10} = 3 \cdot 3^9 \equiv 3 \cdot 3 \equiv 9 \pmod{10}$$

• $a \equiv (6 \cdot 2) \cdot 9 \equiv 2 \cdot 9 \equiv \underline{\underline{8}} \pmod{10}$

Alternativ

$$2^3 = 8$$

$$2^6 = (2^3)^2 \equiv 4 \pmod{10}$$

$$2^9 = 2^3 \cdot 2^6 \equiv 2 \pmod{10}$$

Oppg. 90 b

Thursday, November 13, 2014 11:52 AM

$$V' = 4 - k \cdot V$$

$$\frac{V'}{4 - k \cdot V} = 1$$

$$\int \frac{V'}{4 - k \cdot V} dx = \int 1 dx$$

$$\int \frac{1}{4 - k \cdot v} dv = \int 1 dx$$

$$\frac{-1}{k} \ln|4 - kv| = x + c$$

$$\ln|4 - kv| = -k(x + c)$$

$$e^{\ln|4 - kv|} = e^{-k(x+c)}$$

$$|4 - kv| = e^{-kx} e^{-kc}$$

$$4 - kv = e^{-kx} \cdot D$$

$$kv = 4 - e^{-kx} \cdot D$$

$$v(x) = \frac{4 - e^{-kx} \cdot D}{k}$$

etc...

Separabel lign.

$$v' \cdot p(v) = q(x)$$

$$v' = \frac{dv}{dx}$$

$$v' dx = dv$$

$$\int 1 dx = x + C$$

$$\int \frac{1}{4 - k \cdot v} dv = \frac{-1}{k} \ln|4 - kv|$$

$$(\ln|4 - kv|)' = \frac{1}{4 - k \cdot v} \cdot -k$$

positiv konstant

konstant i \mathbb{R}